

**СУБОТИЦА
SZABADKA
SUBOTICA
2018**

**ЗБОРНИК РАДОВА НАУЧНИХ КОНФЕРЕНЦИЈА
УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА НА МАЂАРСКОМ
НАСТАВНОМ ЈЕЗИКУ**

**A MAGYAR TANNYELVŰ TANÍTÓKÉPZŐ KAR
TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁINAK
TANULMÁNYGYŰJTEMÉNYE**

**ZBORNİK RADOVA ZNANSTVENIH KONFERENCIЈA
UČITELJSKOG FAKULTETA NA MAĐARSKOM
NASTAVNOM JEZIKU**

**BOOK OF SELECTED PAPERS OF THE HUNGARIAN
LANGUAGE TEACHER TRAINING FACULTY'S
SCIENTIFIC CONFERENCES**

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ НА МАЂАРСКОМ НАСТАВНОМ ЈЕЗИКУ У СУБОТИЦИ
ÚJVIDÉKI EGYETEM MAGYAR TANNYELVŰ TANÍTÓKÉPZŐ KAR, SZABADKA
SVEUČILIŠTE U NOVOM SADU UČITELJSKI FAKULTET NA MAĐARSKOM NASTAVNOM JEZIKU U SUBOTICI
UNIVERSITY OF NOVI SAD HUNGARIAN LANGUAGE TEACHER TRAINING FACULTY, SUBOTICA**

Издавач
Универзитет у Новом Саду
Учитељски факултет на мађарском наставном језику у Суботици

Kiadó
Újvidéki Egyetem
Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Izdavač
Sveučilište u Novom Sadu
Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici

Publisher
University of Novi Sad
Hungarian Language Teacher Training Faculty, Subotica

**Одговорни уредник / Felelős szerkesztő /
Odgovorni urednik / Editor-in-chief**
Josip Ivanović

Уредници / Szerkesztők / Urednici / Editors
Éva Borsos
Rita Horák
Zsolt Námesztovszki

Лектор / Korrektor / Lektor / Proofreader
Dragana Francišković
Eszter Gábrity
Márta Huszka

**Технички уредник / Tördelőszerkesztő /
Tehnički urednik / Layout editor**
Zsolt Vinkler
Attila Vinkó

+381 (24) 624 424
magister.uns.ac.rs
mttk.konf@gmail.com
office@magister.uns.ac.rs

ISBN 978-86-87095-81-6

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ КОНФЕРЕНЦИЈЕ

ЈОСИП ИВАНОВИЋ
ДЕКАН

PREDSJEDATELJ KONFERENCIJE

JOSIP IVANOVIĆ
DEKAN

A KONFERENCIA ELNÖKE

JOSIP IVANOVIĆ
DÉKÁN

CONFERENCE CHAIRMAN

JOSIP IVANOVIĆ
DEAN

**ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР / SZERVEZŐBIZOTTSÁG /
ORGANIZACIJSKI ODBOR / ORGANIZING COMMITTEE**

ПРЕДСЕДНИЦИ / ELNÖKÖK / PREDSJEDNICI / CHAIRPERSON

ÉVA BORSOS

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

RITA HORÁK

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

ZSOLT NÁMESZTOVSZKI

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

**ЧЛАНОВИ ОРГАНИЗАЦИОНОГ ОДБОРА / A SZERVEZŐBIZOTTSÁG TAGJAI /
ČLANOVI ORGANIZACIJSKOGA ODBORA / MEMBERS OF THE ORGANIZING
COMMITTEE**

ÉVA BORSOS

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

CINTIA KOVÁCS

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

ESZTER GÁBRITY

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

ZSOLT NÁMESZTOVSZKI

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

BEÁTA GRABOVAC

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

ZSOLT VINKLER

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

SZABOLCS HALASI

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

ATTILA VINKÓ

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

RITA HORÁK

UNIVERSITY OF NOVI SAD, SERBIA

УПОРЕДНА АНАЛИЗА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ УЧИТЕЉА И ВАСПИТАЧА УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА НА МАЂАРСКОМ НАСТАВНОМ ЈЕЗИКУ У СУБОТИЦИ СА ОДГОВАРАЈУЋИМ СТУДИЈСКИМ ПРОГРАМИМА СРОДНИХ ФАКУЛТЕТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ И У РЕГИОНУ

ВАЛЕРИЈА ПИНТЕР КРЕКИЋ – ЈОСИП ИВАНОВИЋ – ЖОЛТ НАМЕСТОВСКИ –
РИТА ХОРАК – ЛЕНКЕ МАЈОР

Универзитет у Новом Саду, Учитељски факултет на мађарском наставном језику у Суботици,
Суботица, Србија

valeria.krekcic@magister.uns.ac.rs, josip.ivanovic@magister.uns.ac.rs
zsolt.namesztovszki@magister.uns.ac.rs, rita.horak@magister.uns.ac.rs
lenke.major@magister.uns.ac.rs

Сажетак

Образовање младих генерација представља најзначајнији чинилац за одрживи развој сваког народа и друштва. У мултиетничким друштвима, као што је наше, очување националног идентитета свих националих заједница, али и неговање заједништва, односно интеркултурално образовање представља посебан интерес друштва.

Делатност образовних институција је условљена важећим законским регулативима, али засигурно веома важну улогу има и постигнут степен компетенција и стручности наставничког кадра у тим институцијама.

Циљ пројекта је да испита усаглашеност студијских програма за образовање учитеља и васпитача Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици са одговарајућим елементима сродних факултета за образовање васпитача и учитеља у Србији и у региону као и да укаже на даље правце развоја образовања учитеља на језицима националих заједница.

Крајњи циљ нашег истраживања је усклађивање, хармонизација наставног плана Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици како би се што боље развила компетенција наших будућих учитеља и повећала ефикасност општег васпитања и образовања.

Кључне речи: курикулум, смер учитеља, смер васпитача, компетенције

1. Увод

Истраживање са насловом „Упоредна анализа студијских програма за образовање учитеља и васпитача Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици са одговарајућим студијским програмима сродних факултета у Републици Србији и у региону“ представља прихваћени пројекат Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност за финансирање научноистраживачких пројеката националих мањина-националих заједница у Аутономној покрајини Војводини у 2018. години, под бројем 142-451-2681/2018-01. Истраживање је у току. У овом раду желимо приказати предмет, садржаљ, циљ, стање пројекта, односно планиране резултате истраживања.

Образовање младих генерација представља најзначајнији чинилац за одрживи развој сваког народа и друштва. У васпитно-образовним установама се васпитавају и образују будући носиоци привредног, друштвеног и културног живота сваке друштвене заједнице.

У мултиетничким друштвима, као што је наше, очување националног идентитета свих националих заједница, али и неговање заједништва, односно интеркултурално образовање представља посебан интерес друштва. Опште образовање младих генерација треба да даје значајан допринос остваривању ових друштвених интереса.

Делатност образовних институција је условљена важећим законским регулативима, али засигурно веома важну улогу има и постигнут степен компетенција и стручности наставничког кадра у тим институцијама.

Постојање образовања на матерњем језику у тим срединама претпоставља и образовање наставника, пре свега васпитача и учитеља на тим језицима. Структура и квалитет студијских програма учитељских и наставничких факултета на појединим наставним језицима треба да рефлектује опште и посебне интересе васпитања и образовања у друштву.

Предмет овог истраживања је упоредна анализа студијског програма за образовање учитеља и васпитача Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици са одговарајућим студијским програмима сродних факултета у Републици Србији и у региону.

У садржају истраживања ће се навести оне чињенице које ће јавност упознати са нивоима на којима је рађено упоређивање наставних планова и програма оних учитељских факултета из Републике Србије и региона, који се налазе у оквиру истраживања.

Упоређивање ће се вршити на различитим нивоима:

Први ниво треба да обухвати релевантне елементе курикулума, док се на другом нивоу упоређују идентификоване компетенције свршених студената (будућих васпитача и учитеља). Трећи ниво истраживања представља одређивање полазних основа специфичних компетенција учитеља, који раде у мултиетничким срединама.

Циљ истраживања је да испита усаглашеност студијских програма за образовање учитеља и васпитача Учитељског факултета на мађарском наставном језику у Суботици са одговарајућим елементима сродних факултета за образовање васпитача и учитеља у Србији и у региону. Указати на даље правце развоја образовања учитеља на језицима националних заједница.

Могући специфични циљеви пројекта су:

- а) хармонизовати курикулуме кроз идентификацију оптималног модела и развити планове за хармонизацију курикулума;
- б) имплементација хармонизованих курикулума кроз процес акредитације;
- в) унапредити трансверзалне вештине наставног кадра кроз специјализације и усавршавање.

У истраживању ће се користити компаративна метода тј. упоредна анализа планова и програма учитељских факултета. Анализа ће се спровести на основу следећих параметара:

- укупан број предмета на студијском програму за образовање учитеља и на студијском програму за образовање васпитача, и број предмета по годинама студија;
- број заступљених предмета у појединим научним областима (друштвене науке; језик и књижевност; педагогија, психологија; математика, информатика и природне науке; вештине и методике);
- број заступљених предмета према категоризацији наставних предмета према стандардима акредитације (академско-општеобразовне, научно-стручне/уметничко-стручне, теоријско-методолошке и стручно-апликативне) и
- бодовна вредност појединих наставних предмета (ЕСПБ).

Анализом студијских планова и програма учитељских факултета ће се сагледати њихова компатибилност и степен усмерености ка истим професионалним компетенцијама.

Постојећа некомпатибилност студијских програма и планова учитељских факултета у Србији (и у региону) са студијским програмом на мађарском наставном језику у Србији, се може толерисати уколико факултет и поред изражених програмских разлика остварује исте образовне исходе, односно, образују учитеље приближно истих компетенција (за рад у заједници и за заједницу).

Тенденцијом хармонизације и модернизације курикулума ће се остварити циљ побољшања квалитета, при чему ће се водити рачуна о прописаним стандардима, као и о интернационалним тј. европским препорукама.

2. Хармонизација и модернизација курикулума

За развој и спровођење образовне политике у Србији у потпуности је одговорно [Министарство просвете, науке и технолошког развоја](https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/serbia_sr). Школе и предшколске установе имају значајан ниво аутономије у организацији и реализацији образовних програма и других образовних активности док високошколске институције имају широку аутономију у своме раду. (https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/serbia_sr)

Факултети за образовање наставника, учитеља и васпитача у све више земаља Европе, а и у Србији, воде рачуна (и поред присутне аутономије) о прописаним стандардима за иницијално образовање, као и о интернационалним тј. европским препорукама. Заједничка европска начела у формулисању националних политика образовања наставника су: висока стручна спрема, професија постављена у контекст целоживотног образовања, покретљива професија и професија која се заснива на партнерству. Кључне компетенције које би наставници требали да стекну у свом образовању дефинишу се помоћу три опште категорије: рад са информацијама, технологијом и знањем; рад са људима и рад у заједници и за заједницу. (European Commission, 2005)

Према Златковићу и Петровићу (2011) конципирање структуре програма образовања учитеља је комплексан задатак јер је неопходно задовољити интердисциплинарни карактер образовања учитеља и наставника, односно, захтева се интердисциплинарно комбиновање педагогије и других образовних наука са академским дисциплинама, тј. предметима које ће они касније подучавати. Поред тога, расподела предмета и сагледавање њиховог доприноса образовању учитеља и наставника не догађа се увек према прецизно утврђеним критеријумима и може подлећи снази појединих центара моћи, понекад према веома субјективним критеријумима (Vizek-Vidović, 2009; Zgaga, 2006).

Иницијално образовање учитеља у Србији (од 1993.године на факултетском нивоу) се реализује у шест високообразовних институција (Учитељски/Педагошки факултети) на језику државе, и на неким језицима националних мањина, а 2006. године се оснива посебно и Учитељски факултет на мађарском наставном језику. Почетни програми и планови учитељских факултета су у току деценије своје реализације модификовани у настојању да се достигне што бољи квалитет образовања будућих учитеља. У оквиру Темпус пројекта „Harmonization and Modernization of the Curriculum for Primary Teacher Education” НАМОС (2011), (<http://www.hamoc.pef.uns.ac.rs/index.php/sr/>) кроз ангажовање четири државна универзитета у Србији у сарадњи са шест неакадемских партнера (Завод за унапређивање образовања и васпитања, Министарство просвете Републике Србије, три основне школе - за обуку учитеља, једна школа за специјално образовање) и четири ЕУ универзитета са искуством у образовању учитеља, су имали за циљ модернизацију образовања учитеља у складу са стандардима ЕУ и допринос повезивању високог образовања са основном школом у Републици Србији. Специфични циљеви пројекта су били хармонизација и модернизација постојећих студијских програма за образовање учитеља на основном, мастер и докторском нивоу и увођење нових курсева и модула, као и развој курсева за доживотно образовање за учитеље такође. А главни исходи су били побољшање структуре и садржаја у наставном плану и програму образовања учитеља, побољшање методологије наставе, спровођење наставног плана и програма, развој и спровођење обуке за учитеље у основним школама.

Учитељски факултет на мађарском наставном језику у Суботици није био део Темпус пројекта, те у оквиру овог пројекта жели да испита, упореди свој студијских програма са програмима сродних факултета (за следећу акредитацију студијског програма), а притом и да хармонизује и модернизује свој курикулум.

3. Уместо закључка

Резултати који ће се добити након обраде података у оквиру истраживања могу да се користе у каснијем периоду као један од извора информација за предстојеће стручне и научне скупове где ће експертски тимови са учитељских факултета из Србије и региона развијати заједнички оквир као и индивидуалне планове својих студијских програма. Добијени резултати ће бити значајни како са становишта структуре и садржаја тако и са становишта пожељних стручних компетенција код будућих учитеља.

Свакако значајан резултат пројекта треба да буду усклађени програми студирања будућих учитеља и васпитача за све учитељске факултета обухваћене пројектом али свакако уз задржавање препознатих специфичности сваког факултета. Учитељски факултет на мађарском наставном језику наравно треба да нагласи специфичне компетенције учитеља, који раде у мултиетничким срединама, односно на језику националних заједница, на мађарском наставном језику.

Без обзира што ће резултати пројекта примарно бити намењени факултетима који ће учествовати у процесу упоредне анализе планова и програма свакако се оставља простор упознавања са резултатима пројекта и оним факултетима који ће бити заинтересовани да се ближе упознају са различитостима и сличностима студијских програма учитељских факултета обухваћених овим пројектом. Истраживање ће унапредити ефикасност рада установе, допринети стручном усавршавању студената и наставног особља, и развоју радне заједнице.

ЛИТЕРАТУРА

- European Commission (2005) Common European Principles for Teacher Competences and Qualifications, преузето са сајта http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/principles_en.pdf
- Harmonization and Modernization of the Curriculum for Primary Teacher Education, HAMOC (2011), Темпус пројекат, преузето са сајта <http://www.hamoc.pef.uns.ac.rs/index.php/sr/>
- Vizek-Vidović, V. (2009) Компетенције и компетенијски профили у учитељској и наставничкој професији, у Planiranje kurikuluma usmerenoga na kompetencije u obrazovanju učitelja i nastavnika, Zagreb, Filozofski fakultet sveučilišta u Zagrebu, Učiteljski fakultet sveučilišta u Zagrebu, str. 33-39
- Zgaga, P. (Ed.). (2006.). The Prospects of Teacher Education in South-east Europe. Ljubljana: University of Ljubljana
- Златковић, Б., Петровић, Д. (2011): Иницијално образовање учитеља у Србији: анализа компатибилности планова и програма учитељских факултета, Настава и васпитање, 2011, вол. 60, бр. 4, стр. 651-663

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE HUNGARIAN LANGUAGE TEACHER TRAINING FACULTY'S PRE-SCHOOL AND PRIMARY SCHOOL TEACHER CURRICULA WITH OTHER CORRESPONSIVE FACULTIES IN THE REPUBLIC OF SERBIA AND THE REGION

Abstract

The education of younger generations is a significant factor in the sustainable development of every society and nation. Similarly to ours, in multinational societies the preservation of national and community identity as well as intercultural education are highly regarded social values.

One of the most important factors of our educational institutions' efficiency is the adequate competence of teachers. Thus, the curricula of teacher training faculties are required to represent the education objectives and tasks.

The goal of this research is to provide an analysis to what extent the Hungarian Language Teacher Training Faculty's curriculum accommodates with other curricula within the Republic of Serbia as well as in the region, with special emphasis upon the specific competences required for teaching in multiethnic environment and the preservation of national identity.

The long-term goal of the present study is to harmonize the curricula of the Hungarian Language Teacher Training Faculty in Subotica as well as the competence development of future teachers and efficiency increase of public education.

Keywords: curriculum, primary school teacher education, preschool teacher education, competence development

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

314.15(082)
371.13(082)
371.3(082)
37:004(082)

УЧИТЕЉСКИ факултет на мађарском наставном језику. Међународна научна конференција (12 ; 2018 ; Суботица)

Зборник радова [Elektronski izvor] = Tanulmánygyűjtemény = Zbornik radova = Book of selected papers / [12. међународна научна конференција [и] 7. методичка конференција [и] 5. "ИКТ у образовању" конференција [са темом] "Миграциона структура, очување заједнице, образовање", Суботица, 18-20. октобар, 2018. ; уредници Éva Borsos, Rita Horák, Zolt Námestovszki]. - Суботица : Учитељски факултет на мађарском наставном језику = Szabadka : Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar = Subotica : Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku, 2018

Način dostupa (URL): <http://magister.uns.ac.rs/Kiadvanyaink/>

Način dostupa (URL): <http://magister.uns.ac.rs/Публикације/>. - Насл. са насловног екрана. - Опис заснован на стању на дан: 19.10.2018. - Радови на срп., мађ., енгл. и хрв. језику. - Лат. и ћир. - Библиографија уз сваки рад. - Summaries.

ISBN 978-86-87095-81-6

1. Методичка конференција (7 ; 2018 ; Суботица) 2. "ИКТ у образовању" конференција (5 ; 2018 ; Суботица)

а) Миграције - Зборници б) Учитељи - образовање - Зборници с) Настава - Методика - Зборници д) образовање - Информационе технологије - Зборници

COBISS.SR-ID 326181639